

Kroniek

Straf proces recht deel 2

2007

.....
Deel I

Inleiding
Aanwezigheidsrecht en de
gemachtigd raadsman
Benadeelde partij
Beslag en beklag
Betekening
Bevoegde rechter
Bekennende verklaring
- Eigen waarneming
- Processen-verbaal
- Zwijgrecht
Bewijsrecht en -motivering
Dwangmiddelen
- Dwangmiddelen, gvo en
het gesloten stelsel van
rechtsmiddelen
- Bloedproef en ademanalyse
- DNA
- Onbevoegde bevelen
- Voorlopige hechtenis
Getuigen (horen van)

.....
Deel II

Klaagschrift tegen niet vervolgen
(art. 12)
Onderbouwde standpunten
Ontnemingsprocedure
Processtukken
Rechtsmiddelen
- Hoger beroep
- Cassatie
- Herziening
Spreekrecht (voor slachtoffers)
Vormverzuimen en art. 359a Sv
- Dwangmiddelen
- Opsporingshandelingen/
strafrechtelijk financieel
onderzoek
- Verschoningsrecht
Verzoekschriften ex art. 89 Sv
en 591a Sv
Wet- en regelgeving

.....

Petra van Kampen zet de belangrijkste jurisprudentie van 2007 op het terrein van strafprocesrecht op een rij. De kroniek is gebaseerd op uitspraken gepubliceerd in de Nieuwsbrief Strafrecht (NbSr), Nederlandse Jurisprudentie (NJ) en Nederlands Juristenblad (NJB). Er zijn geen uitspraken over uit- en overlevering en WOTS-procedures opgenomen, en de kroniek bevat uitsluitend procesrechtelijke uitspraken, geen strafrechtelijke.

.....
Petra van Kampen
advocate te Rotterdam
.....

Klaagschrift tegen niet vervolgen (art. 12)

De Grote Kamer van het EHRM spreekt zich in de procedure Ramsahai tegen Nederland op 15 mei 2007 uit over de beklagprocedure ex art. 12 Sv. Ramsahai komt op 19 juli 1998 tijdens het Kwakoe-festival in Amsterdam door een politiekogel om het leven. Op 11 september 1998 bericht de officier van justitie zijn ouders dat de betrokken agent niet vervolgd zal worden in verband met de dood van hun zoon, omdat sprake zou zijn van een bedreigende situatie, zodat het neerschieten van Ramsahai gerechtvaardigd zou zijn geweest. De grootouders en vader van Ramsahai beklagen zich daarover bij het Hof Amsterdam. In hun klacht stellen zij zich onder meer op het standpunt dat het onderzoek ineffectief en niet onafhankelijk is geweest, omdat het onderzoek aanvankelijk door het betrokken politiekorps zelf werd verricht. Het verzoek om de zaak in het

1 Advocate bij Simmons & Simmons, Rotterdam.

Wat denk jij - zullen we durven te gokken op de kwaliteiten van de griffier? Dat we cliënt het beste bijstaan door hem niet bij te staan?

openbaar te behandelen, wordt door het hof afgewezen. Zo ook de klacht zelf: ook het hof acht het lossen van het dodelijke schot gerechtvaardigd. Een kamer van het EHRM concludeert op 10 november 2005 dat art. 2 EVRM in deze zaak werd geschonden, omdat de beslissing op het beklag niet openbaar werd gemaakt. Op verzoek van de Nederlandse regering wordt de zaak verwezen naar de Grote Kamer. Deze kamer oordeelt op 15 mei 2007 dat art. 2 EVRM is geschonden

omdat het onderzoek naar de dood van Ramsahai 'inadequate' was. Zo werd niet onderzocht welke baan de kogel aflegde, werden de handen van de betrokken agenten niet onderzocht op kruitsporen, werden hun wapens niet onderzocht en werden de betrokken agenten pas na enige dagen ondervraagd. Het EHRM concludeert voorts tot schending van art. 2 EVRM omdat het onderzoek niet onafhankelijk was; de rijksrecherche werd pas na 15,5 uur ingeschakeld. Het EHRM

acht het ongelukkig dat het onderzoek werd geleid door de officier van justitie die ook verantwoordelijk was voor het politiewerk dat in het betrokken bureau werd verricht, maar concludeert uiteindelijk niet tot schending van art. 2 EVRM op dit punt, omdat de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het onderzoek bij de hoofdofficier van justitie lag, terwijl de nabestaanden de mogelijkheid hadden om het besluit tot niet-vervolgen voor te leggen aan een onafhankelijk college. Het EHRM concludeert, anders dan de kamer, dat art. 2 EVRM niet vereist dat de procedure als bedoeld in art. 12 Sv in het openbaar plaatsvindt. Evenmin eist dat artikel naar het oordeel van het EHRM dat de uitspraak openbaar wordt gemaakt (EHRM 15 mei 2007, NJ 2007, 618 m.nt. Schalken (Ramsahai tegen Nederland)).

Onderbouwde standpunten

Bekend is het standaardarrest van de Hoge Raad waarin uiteen wordt gezet wanneer van een onderbouwd standpunt sprake is, wat daarmee moet gebeuren en tot hoever de motiveringsplicht reikt (HR 11 april 2006, *NbSr* 2006, 157/NJ 2006, 393 m.nt. Buruma/NJB 2006, 886 en de Kroniek 2006). Zie daartoe o.a. ook HR 16 mei 2006, NJ 2007, 119, HR 16 mei 2006, NJ 2007, 120, HR 12 september 2006, NJ 2007, 121 m.nt. Schalken, HR 28 november 2006, NJ 2007, 122 en 123, HR 3 april 2007, *NbSr* 2007, 189, HR 13 maart 2007, NJ 2007, 180, HR 25 september 2007, NJ 2007, 534, HR 6 november 2007, *NJB* 2007, 2297. Zie omtrent NJ 2007, 121 ook de Kroniek 2006. Zie voor een overzicht van de na het standaardarrest gewezen jurisprudentie ook de hiervoor genoemde noot van Schalken.

Zowel in HR 5 december 2006, *NbSr* 2007, 14/NJB 2007, 92 als in HR 9 januari 2007, *NbSr* 2007, 30/NJ 2007, 53 laat de Hoge Raad ervan blijken dat het nieuwe art. 359 lid 2 ook gevolgen heeft voor de griffier en de verslaglegging van het onderzoek ter terechtzitting, meer in het bijzonder ook indien de verdachte niet wordt bijgestaan door een raadsman. Blijkens het eerstgenoemde arrest kan

in die zaak niet geheel worden nagegaan of door de verdediging uitdrukkelijk onderbouwde standpunten anders dan vermeld in het vonnis naar voren werden gebracht, omdat bij het proces-verbaal van de zitting de daarin vermelde pleitnotities ontbreken. De Hoge Raad oordeelt dat dit verzuim strijdt met een behoorlijke procesorde. Nu dat verzuim kennelijk onherstelbaar is, leidt dat verzuim in het onderhavige geval tot nietigheid van het onderzoek en de naar aanleiding daarvan gedane uitspraak. Zie ook HR 18 september 2007, *NJB* 2007, 1924.

In het tweede arrest werd de verdachte niet bijgestaan door een raadsman. De Hoge Raad wijst erop dat van een dergelijke verdachte in redelijkheid niet kan worden gevergd dat hij een pleitnota overlegt dan wel overeenkomstig art. 326 lid 4 Sv aantekening verzoekt van hetgeen hij heeft aangevoerd. Hij mag (moet?) erop vertrouwen dat het door de voorzitter en de griffier vastgestelde proces-verbaal de kern weergeeft van eventuele door hem naar voren gebrachte verweren en van argumenten voorziene standpunten die tot een gemotiveerde beslissing nopen. Of een en ander ook gepaard gaat met hernieuwde aandacht voor de (interne) opleiding voor griffiers is niet bekend.

Op dezelfde dag heeft de Hoge Raad arrest gewezen in een zaak waarin de A-G uitgebreid schriftelijk requireerde tot bewezenverklaring en daarbij ook inging op de betrouwbaarheid van afgelegde verklaringen en de rechtspraak inzake steunbewijs. Het hof concludeerde slechts dat het ten laste gelegde niet wetig en overtuigend bewezen kan worden en motiveerde dat niet. Ten onrechte, aldus de Hoge Raad: art. 359 lid 2 Sv had tot een dergelijke motivering aanleiding moeten geven: HR 9 januari 2007, *NbSr* 2007, 31/NJ 2007, 124. Zie ook HR 23 april 2007, *NbSr* 2007, 193.

Een motiveringsgebrek ex art. 359 lid 2 Sv doet zich ook voor in HR 4 september 2007, *NbSr* 2007, 356/NJ 2007, 471/NJB 2007, 1860. In de desbetreffende zaak wordt een getuige geconfronteerd met de foto's van een aantal personen. Hij wijst daarbij foto 5 aan als zijnde de foto

van de dader. Vervolgens wordt hij door de politie benaderd met de mededeling dat de getuige niet de juiste persoon heeft aangewezen (dat blijkt namelijk de broer van de verdachte te zijn). Daarop vindt een tweede fotoconfrontatie plaats, waarbij de nummering van de foto van de verdachte dezelfde zou zijn als de foto die de getuige bij de eerste confrontatie heeft aangewezen. De verdediging stelt dat de gang van zaken suggestief is en baseert dat niet alleen op het bovenstaande, maar ook op het argument dat de getuige aanvankelijk verklaarde dat de schutter een man met een lichte huidskleur was, terwijl hij vervolgens een man met een donkere huidskleur heeft aangewezen op de foto. Het hof verwerpt het verweer en reageert daarbij wel op het laatste argument, maar niet op het eerste. De Hoge Raad vernietigt het arrest: ook het eerste is een onderbouwd standpunt dat gemotiveerd dient te worden verworpen.

In HR 20 februari 2007, NJ 2007, 146 wijst de Hoge Raad erop dat de inwerkingtreding van art. 359 lid 2 Sv geen verandering heeft gebracht in de motiverings-eisen die reeds op grond van art. 358 Sv jo. art. 359 lid 2 (oud) Sv bestonden ten aanzien van verweren als een beroep op een strafuitsluitingsgrond.

In HR 6 november 2007, *NbSr* 2007, 430 wijst de Hoge Raad erop dat art. 359 lid 2 Sv ook van toepassing is in ontnemingsprocedures. Aldus zullen rechtbanken en hoven die in dergelijke procedures afwijken van een onderbouwd standpunt van de betrokkene (of het OM) dat van een motivering moeten voorzien.

Ontnemingsprocedure

HR 8 mei 2007, *NbSr* 2007, 219/NJB 2007, 1211 handelt over een verkort arrest ex art. 365a lid 2 Sv. Dat verkorte arrest houdt voor wat betreft de ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel in dat uit het strafdossier en het verhandelde ter zitting naar voren is gekomen dat de verdachte uit het onder 3 primair en 4 bewezen verklaarde handelen financieel voordeel heeft genoten. In de

aanvulling op het verkorte arrest schrijft het hof dat abusievelijk in de uitspraak niet is vermeld dat de vaststelling van dat voordeel mede is gebaseerd op soortgelijke feiten. Gelet op art. 365a, 138b Sv en het stelsel van de wet, zoals dat blijkt uit onder meer art. 36e Sr, had deze beslissing, die een tweede grondslag in de zin van dat artikel toevoegt aan de in het verkorte arrest aangeduide grondslag, in het verkorte arrest moeten worden opgenomen, aldus de Hoge Raad. Dat is zo wezenlijk dat veronachtzaming nietigheid van het arrest met zich meebrengt.

HR 2 oktober 2007, *NbSr* 2007, 390/*NJB* 2007, 2040 handelt om een rechtspersoon die op 30 juni 2003 wordt ontbonden. Reeds in eerste aanleg op 5 oktober 2001 heeft het OM in aanwezigheid van de veroordeelde het voornemen kenbaar gemaakt tot het aanhangig maken van een ontnemingsvordering, nadat de rechter-commissaris op 31 augustus 2002 machtiging verleende tot het instellen van een strafrechtelijk financieel onderzoek. Omdat de rechtspersoon inmiddels is ontbonden, wordt door de verdediging betwist dat ter zake nog een vervolgingsrecht zou bestaan. De Hoge Raad wijst er nog eens op dat de ontnemingsprocedure in samenhang met de vervolging in de hoofdzaak moet worden beschouwd (*NJ* 2000, 56) en dat de vervolging aanvangt op het moment

dat het OM de strafrechter in de zaak betreft, bijvoorbeeld door het doen van een vordering ex art. 126 Sv. Aldus is het recht tot strafvervolging in casu niet vervallen, omdat de rechtspersoon op het desbetreffende moment nog bestond. Daaraan doet niet af dat de betrokken rechtspersoon mogelijk anderszins ingevolge art. 2:19 lid 4 BW in civielrechtelijke zin is opgehouden te bestaan omdat zij op het moment van ontbinding geen baten meer had. Van een kale kip kun je best nog eens plukken.

Zie omtrent de ontnemingsmaatregel *Geerings versus Nederland*, EHRM 1 maart 2007, *NJB* 2007, 1167, waarin het EHRM zich uitlaat over de onschuldpresumptie in combinatie met die maatregel. Naar het oordeel van het Europese Hof verhoudt de ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel uit strafbare feiten waarvoor de verdachte eerst is vrijgesproken, terwijl niet is aangetoond dat betrokkene beschikt over onverklaarbaar aanwezige vermogensbestanddelen, zich niet met de onschuldpresumptie.

Zie ook HR 24 april 2007, *NJB* 2007, 1170, waarin de Hoge Raad zich uitlaat over de methoden van vermogensvergelijking bij het opleggen van de maatregel. In HR 15 mei 2007, *NJ* 2007, 506 m.nt. Reijntjes, ligt besloten dat de door de rechter ge-

hanteerde berekeningswijze van de ontnemingsmaatregel er wel een moet zijn waarmee de verdediging op basis van de stukken en de het verhandelde ter zitting rekening moest houden. Zie ook de noot van Reijntjes, die meent dat om een veelheid van redenen een zorgvuldige heroverweging van de gehele voordeelsontneming verstandig lijkt en dat het belang van de verdediging daarbij alsnog de aandacht behoort te krijgen die het destijds (bij invoering van de huidige regeling) moest ontberen.

Processtukken

Jaren geleden sprak de Hoge Raad reeds uit dat aan het procesdossier behoren te worden toegevoegd stukken die redelijkerwijs van belang kunnen zijn, hetzij in voor de verdachte belastende, hetzij in voor hem ontlastende zin (HR 7 mei 1996, *NJ* 1996, 687). Vanuit dat vertrekpunt laat zich denken dat een hof dat een verzoek van de verdediging om het procesdossier met de nodige stukken te completeren (ex art. 315 Sv), afwijst omdat 'tegenover de beweerdelijk ontlastende verklaringen [...] ruim voldoende voor verdachte belastend materiaal' staat, van de Hoge Raad de kous op de kop krijgt. HR 16 oktober 2007, *NbSr* 2007, 413/*NJ* 2007, 568/*NJB* 2007, 2154.

Rechtsmiddelen

Hoger beroep

In zijn arrest van 27 februari 2001 (*NbSr* 2001, 70/*NJ* 2001, 499) bepaalde de Hoge Raad dat uit de artikelen 449-452 Sv moet worden afgeleid dat een verdachte slechts op naam (en derhalve niet als N.N.) rechtsmiddelen kan aanwenden. In HR 12 december 2006, *NbSr* 2007, 4/*NJ* 2007, 13 stelt de verdachte inderdaad op naam hoger beroep in, maar het hof stelt daarop kennelijk vast dat de door de verdachte gebruikte naam bij het instellen van het hoger beroep onjuist is en verklaart de verdachte niet-ontvankelijk in het hem gestelde beroep. De Hoge Raad kan zich daarin vinden: 'Het spreekt voor zich dat die gegevens de ware persoonsgegevens behoren te betreffen.' Zie ook HR 13 maart 2007, *NbSr* 2007, 155/*NJ* 2007, 170.

In HR 3 april 2007, *NbSr* 2007, 191/*NJ* 2007, 211/*NJB* 2007, 958 wordt door de officier van justitie hoger beroep ingesteld tegen het vonnis van de rechtbank waarbij de verdachte is vrijgesproken van het hem onder 1 primair ten laste gelegde. Voor het onder 1 subsidiair ten laste gelegde wordt de verdachte partieel vrijgesproken (namelijk van 'meermalen gepleegd'). In de appèlmemorie neemt de officier van justitie op dat het hoger beroep zich richt tegen de onder 1 subsidiair gevolgde vrijspraak. De verdediging meent dat het OM aldus niet-ontvankelijk moet worden verklaard in zijn hoger beroep, omdat op grond van art. 407 lid 1 Sv hoger beroep alleen kan worden ingesteld tegen het vonnis in zijn geheel. Het hof is eenzelfde mening toegedaan, maar de Hoge Raad denkt daar anders over. De appèlakte zelf houdt geen beperking in en de appèlakte is in dergelijke gevallen bepalend.

In de zaak die centraal staat in HR 4 september 2007, *NbSr* 2007, 358/*NJ* 2007, 492/*NJB* 2007, 1862 bevat de appèlakte wel een beperking: daarin staat dat het hoger beroep alleen betrekking heeft op parketnummer 93-04 onder 2. Ter zake van het andere parketnummer (75-04), waarin verdachte werd veroordeeld tot (onder meer) een bijkomende straf van drie maanden voorwaardelijke rijontzegging, wordt geen hoger beroep ingesteld. Het hof spreekt de verdachte in

zodra er voldoende bewijs is, kunnen we redelijkerwijs geen enkel belang meer hebben bij ontlastende stukken ...

hoger beroep vrij van het ten laste gelegde onder parketnummer 93-04 onder 2, maar ziet in de bescherming van de verkeersveiligheid kennelijk aanleiding om voor wat betreft de bijkomende straf (opgelegd met verwijzing naar 75-04) een hogere straf op te leggen, namelijk negen maanden onvoorwaardelijk. Het hof verwijst daarbij naar art. 423 lid 4 Sv, hetgeen verwijst naar samenloop van meerdere feiten waarbij één hoofdstraf is uitgesproken (en niet ter zake van alle feiten hoger beroep is ingesteld). Dat betekent dat het artikel derhalve niet van toepassing is op bijkomende straffen, ook niet indien alleen een bijkomende straf is opgelegd, zodat het hof niet vrijstond om aan die straf te tornen, zo concludeert de Hoge Raad.

HR 3 april 2007, *NJ* 2007, 210 betreft een verdachte die wordt vrijgesproken van poging tot doodslag en wordt veroordeeld ter zake het onder 2 en 3 cumulatief ten laste gelegde. De verdachte gaat van dit vonnis in hoger beroep. In hoger beroep stelt de verdediging zich op het standpunt dat het hoger beroep zich niet richt tegen de gegeven vrijspraak. Volgens de A-G is dit niet mogelijk, omdat het niet om gevoegde (cumulatieve) zaken gaat (maar om een primair/subsidiaire tenlastelegging). Het hof concludeert dat de tenlastelegging hetzij als cumulatief, hetzij als alternatief moet worden aangemerkt. In dit geval zijn de feiten telkens gescheiden door de woorden 'en/of'. Het hof concludeert (onder andere) dat indien daarmee zou zijn bedoeld de feiten cumulatief en alternatief aan de rechter voor te leggen, dergelijke

tenlastelegging feitelijk innerlijk tegenstrijdig is. Het hof heeft ook geen andere aanwijzing dat het OM bedoelde om de feiten alternatief ten laste te leggen. Het hof gaat er derhalve vanuit dat de feiten cumulatief ten laste zijn gelegd, dat de verdachte in die situatie niet in cassatie kan tegen de vrijspraak (en het OM daartegen geen cassatie heeft ingesteld), zodat de vrijspraak van de poging tot moord onherroepelijk is. De Hoge Raad oordeelt dat die uitleg met de bewoordingen van de tenlastelegging niet onverenigbaar zijn, zodat deze uitleg in cassatie moet worden geëerbiedigd.

In HR 20 november 2007, *NbSr* 2007, 442/*NJB* 2008, 21 wordt de verdachte in eerste aanleg bij verstek veroordeeld. Dat is op 5 juli 2005. Op 17 februari 2006 wordt hoger beroep ingesteld. Volgens het hof is dit te laat, omdat in het dossier een brief van de raadsman aanwezig is waarin de raadsman meldt dat de zitting op 15 juli 2005 zal plaatsvinden en dat cliënt hem 'verzocht hem ter terechtzitting als raadsman bij te staan'. Volgens het hof volgt daaruit dat verdachte met de dag van de zitting bekend was, zodat het hoger beroep binnen veertien dagen na de einduitspraak had moeten worden ingesteld. Ten onrechte, aldus de Hoge Raad: de enkele omstandigheid dat de raadsman op de hoogte was van de zitting en dat de verdachte de raadsman heeft verzocht hem ter zitting bij te staan, brengt nog niet met zich mee dat zich een omstandigheid heeft voorgedaan waaruit voortvloeit dat de dag van de zitting de verdachte tevoren bekend was.

Cassatie

Rechtsmiddelenperikelen zijn er ook in HR 27 maart 2007, *NbSr* 2007, 166. Daarin machtigt de advocaat (in Hoofddorp) per fax een juridisch medewerkster bij het hof (in Leeuwarden) om voor de verdachte cassatie in te stellen. De Hoge Raad herhaalt dat ingevolge de artt. 449 en 450 Sv namens een verdachte slechts beroep in cassatie kan worden ingesteld door een verklaring op de griffie van het gerecht af te leggen hetzij door een advocaat, indien deze verklaart door de verdachte bepaaldelijk gevolmachtigd te zijn, hetzij door iemand die bij een door verdachte zelf gegeven bijzondere vol-

macht daartoe schriftelijk gemachtigd is. Nu geen van beide situaties zich in dit geval voordoet, is verdachte niet-ontvankelijk in zijn cassatieberoep.

HR 5 december 2006, *NJ* 2006, 93 m.nt. Reijntjes handelt om een voorwaardelijke veroordeling tot een geldboete van € 288 en de ontvankelijkheid van de verdachte in cassatie op de voet van art. 427 Sv. Zie de Kroniek 2006. In HR 6 november 2007, *NbSr* 2007, 341/ *NJ* 2007, 601/*NJB* 2007, 2303 wijst de Hoge Raad erop dat de uitspraak op een vordering tot tenuitvoerlegging van een voorwaardelijk opgelegde straf wel buiten beschouwing dient te blijven voor de vraag of cassatieberoep ontvankelijk is. Indien de verdachte derhalve een rechterlijk pardon (art. 9a Sr) heeft gekregen en een ‘tul’ van € 300, is het cassatieberoep niet-ontvankelijk.

Zie ook HR 27 november 2007, *NJ* 2007, 651/ *NJB* 2008, 82, waarin de Hoge Raad erop wijst dat als de dagvaarding in persoon is betekend, het beroep in cassatie binnen veertien dagen na uitspraak dient te worden ingesteld, en dat daaraan niet afdoet dat de raadvrouw van verdachte in strijd met art. 51 Sv geen afschrift van de dagvaarding in appèl ontving.

Herziening

HR 27 september 2005, *NJ* 2007, 453 betreft de aanvraag tot herziening na een arrest van het EHRM (d.d. 8 april 2003) waarin deze laatste instantie tot schending van art. 8 EVRM concludeerde, omdat de wijze waarop de politie het slachtoffer behulpzaam was geweest bij het opnemen van telefoongesprekken die zij met verdachte voerde, een inbreuk maakte op het privéleven van de verdachte, terwijl die inbreuk niet bij wet was voorzien. De Hoge Raad concludeert dat, gelet op de door het EHRM geconstateerde schending van art. 8 EVRM, herziening noodzakelijk was met het oog op rechtsherstel. In zoverre is de aanvraag gegrond. De aanvraag strekt tot niet-ontvankelijkheid van het OM, maar die conclusie volgt zoals bekend slechts in uitzonderlijke gevallen, waarvan in dit geval naar het oordeel van de Hoge Raad geen sprake is. De Raad wijst daarbij naar de conclusie van het

EHRM dat de klacht dat art. 6 EVRM werd geschonden ‘*manifestely ill-founded*’ was. Gelet daarop, alsmede gelet op het feit dat de inhoud van de opgenomen gesprekken niet tot het bewijs is gebezigd, is er ook geen reden om de zaak op de voet van art. 461 Sv naar een ander hof te verwijzen. De Hoge Raad doet de zaak vervolgens zelf af en vermindert de door het hof opgelegde geldboete (van f 10.000) naar € 4.000.

Spreekrecht

Sinds 1 januari 2005 kan het slachtoffer of diens nabestaande op grond van art. 302 Sv op de terechtzitting een verklaring afleggen omtrent de gevolgen die het ten laste gelegde feit teweeg heeft gebracht. In HR 17 april 2007, *NbSr* 2007, 207/*NJB* 2007, 1076 doet de moeder van een slachtoffer dat. In het proces-verbaal van de zitting wordt opgenomen dat een dergelijke verklaring is afgelegd, maar niet wat de inhoud daarvan was. In cassatie wordt daarover geklaagd, met verwijzing naar art. 326 Sv. Het eerste lid daarvan bepaalt dat de griffier aantekening houdt van al hetgeen met betrekking tot de zaak ter zitting is voorgevallen. In het tweede lid is opgenomen dat het proces-verbaal de zakelijke inhoud behelst van de verklaringen van getuigen, deskundigen en verdachten die ter zitting zijn afgelegd. In zijn uitspraak wijst de Hoge Raad erop dat, hoewel het aanbeveling verdient dat de zakelijke inhoud van hetgeen het slachtoffer of nabestaande ter zitting heeft verklaard in het proces-verbaal van de zitting wordt vermeld, art. 326 Sv niet een zodanige eis bevat. Het tweede lid van dat artikel is in dit geval niet van toepassing, omdat de nabestaande niet als getuige is beëdigd.

Vormverzuimen art. 359a Sv

Dwangmiddelen

In Hof Den Bosch 29 januari 2007, *NbSr* 2007, 176 wordt voor een vergelijkend DNA-onderzoek gebruikgemaakt van een DNA-profiel van de verdachte dat ten tijde van dat onderzoek niet meer in de DNA-databank beschikbaar had

mogen zijn. De opdracht ‘verwijderen’ is in alle opzichten voor politie en justitie een kennelijk veel lastiger bevel dan de opdracht ‘vullen’. Het hof concludeert tot vormverzuim, maar niet één die consequenties heeft. In de alom bekende redenering wordt er door het hof op gewezen dat de verdachte door dit vormverzuim weliswaar is geschaad in een belang dat de geschonden norm beoogt te beschermen, maar daaraan behoren wat het hof betreft geen consequenties te worden verbonden, nu de officier op grond van art. 151b Sv in het onderhavige geval het bevel had kunnen geven. Bovendien schijnt relevant dat het verzuim niet opzettelijk werd begaan en niet aan politie of justitie, betrokken bij het onderhavige onderzoek, kan worden verweten. Privacy, persoonlijke levenssfeer en lichamelijke integriteit zijn kennelijk uitermate relatieve begrippen in het strafrecht.

Niet onrechtmatig is het overigens om een DNA-onderzoek conform art. 151b Sv te bevelen om een bevestiging te krijgen van de reeds vergaarde onderzoeksresultaten. Zie HR 19 december 2006, *NJ* 2007, 27 en de Kroniek 2006.

Evenmin onrechtmatig is het betreden van een afgesloten erf door over een hekje van één meter te stappen. Zie daaromtrent HR 19 december 2006, *NJ* 2007, 28 en de Kroniek 2006.

HR 29 mei 2007, *NbSr* 2007, 246/*NJB* 2007, 1382 betreft een ‘lijfsvisitatie’ als bedoeld in art. 17 Douanewet, althans volgens het OM. Bij die visitatie moet de verdachte – die toen nog niet als zodanig was aangemerkt – zich ontkleden en worden de natuurlijke holten van het onderlichaam ‘geschouwd’. Daarbij komt men tot de conclusie dat zij in één van die holten een bol cocaïne verbergt. De verdediging concludeert dat een dergelijke visitatie niet kan worden gebaseerd op art. 17 Douanewet. Het hof is het daarmee eens. Het hof wijst op art. 56 Sv, waarin sinds de wet van 1 november 2001 (*Stb.* 532) is vastgelegd dat visitatie van een verdachte persoon slechts onder strikte voorwaarden kan plaatsvinden. Eén van de eisen is dat de betrokkene als verdachte is aangemerkt en tegen deze persoon ernstige bezwaren zijn gerezen.

Het hof concludeert dat in dat licht niet aanvaard kan worden dat aan douanecontrole onderworpen personen die geen verdachte zijn in de zin van art. 27 Sv in een slechtere positie verkeren dan personen die wel worden verdacht van een strafbaar feit. Aldus is onrechtmatig gehandeld en dient het door de schouwing aan het licht gekomen bewijs als onrechtmatig verkregen te worden aangemerkt. De Hoge Raad deelt de mening van het hof, zowel op het punt van de betekenis van het woord 'lijfsvisitatie' in art. 17 Douanewet als met betrekking tot de toepassing van art. 359a Sv door het hof.

De vraag naar onrechtmatigheid staat ook centraal in HR 18 november 2003, *NJ* 2007, 8 en HR 21 oktober 2003, *NJ* 2007, 9; oude arresten die eerst in 2007 in *NJ* zijn gepubliceerd (met noot van Mevis). In het eerste arrest gaat het om de vraag of art. 9 lid 1 sub b Opiumwet voor 'gewone' opsporingsambtenaren de bevoegdheid tot doorzoeking omvat. Die vraag wordt door de Hoge Raad ontkenkend beantwoord. Het rondschuiven van enkele dozen om de weg vrij te maken naar een daarachter gelegen deur valt echter volgens de Hoge Raad niet te kwalificeren als een doorzoeking; de bevoegdheid tot binnentreden omvat ook de bevoegdheid om zich de doorgang tot het perceel te verschaffen. In het tweede arrest gaat het om de vraag of een machtiging tot binnentreden voor de opsporingsambtenaar – naast de bevoegdheid om de woning zonder toestemming van de bewoner binnen te treden – ook de bevoegdheid omvat om binnen die woning deuren te verbreken om zich de toegang tot enig vertrek te verschaffen. De Hoge Raad beantwoordt ook die vraag – anders dan A-G Wortel – bevestigend. Dat laat (uiteraard) onverlet dat de opsporingsambtenaar niet gerechtigd is om daarna dat vertrek te doorzoeken (dus meer te doen dan zoekend rondkijken). Zie uitgebreid de noot van Mevis.

Zie over onrechtmatig binnentreden zonder machtiging om twee ton hennep te halen waarvan de uitlevering is gevorderd HR 7 november 2006, *NJ* 2007, 65 en de Kroniek 2006.

HR 13 november 2007, *NbSr* 2007, 438

betreft een verdachte die tijdens de inverzekeringstelling verstoken blijft van rechtsbijstand omdat de politie de inverzekeringstelling niet tijdig meldt. De verdediging betoogt dat dit vormverzuim moet leiden tot niet-ontvankelijkheid. Het hof is een andere mening toegedaan en wijst er daarbij op dat niet is vast te stellen dat bij een correcte melding wel tijdig een raadsman bijstand had kunnen verlenen, dat de politie niet op de komst van de advocaat had hoeven wachten bij het afnemen van het verhoor en dat de verdachte er bij aanvang van het verhoor op is gewezen dat zij niet tot antwoorden verplicht is. Kortom: waarom hebben we eigenlijk zo'n piketdienst en -melding?

Opsporingshandelingen/ strafrechtelijk financieel onderzoek

In HR 3 april 2007, *NbSr* 2007, 188/*NJ* 2007, 209/*NJB* 2007, 957 staat de vraag centraal of het door opsporingsambtenaren aan de verdachte vragen naar zijn telefoonnummer (in het verlengde van het vragen naar zijn personalia) moet worden beschouwd als een verhoor. Het hof oordeelde dat een dergelijke vraag niet betreft het vragen naar diens betrokkenheid bij een strafbaar feit, zodat niet de cautie behoeft te worden gegeven en derhalve geen sprake is van onrechtmatig verkregen bewijs. De Hoge Raad meent dat de kennelijke conclusie dat dit nimmer het geval is niet juist is: bijzondere omstandigheden kunnen meebrengen dat die vraag wel tot een zodanig verhoor wordt gerekend. Dat leidt in dit geval evenwel niet tot cassatie, omdat het hof zijn conclusie (dat geen sprake was van onrechtmatig verkregen bewijs) ook heeft doen steunen op het feit dat de verdachte instemming verleende voor een onderzoek naar het telefoonverkeer op het desbetreffende telefoonnummer.

In HR 17 april 2007, *NbSr* 2007, 210/*NJ* 2007, 250/*NJB* 2007, 1077 wordt de verdachte wegens vermoedelijke overtreding van art. 8 Wegenverkeerswet 1994 aangehouden door de Koninklijke Marechaussee (KMar). Deze laatste is echter op grond van art. 141 Sv voor wat betreft de opsporing alleen bevoegd ten aanzien van de in art. 6 lid 1 sub b Politiewet genoemde personen (grofweg: de

strijdkrachten) dan wel indien het gaat om het verlenen van bijstand aan en samenwerking met de politie krachtens de Politiewet. Het hof concludeert dat van die omstandigheden in dit geval geen sprake was, oordeelt de aanhouding onrechtmatig, sluit de ten gevolge daarvan verkregen onderzoeksresultaten uit van bewijs en spreekt de verdachte vrij. De Hoge Raad deelt die mening: weliswaar blijkt uit het proces-verbaal van aanhouding dat op het desbetreffende moment sprake was van een gecombineerde alcoholcontrole tussen de politie en de KMar, maar volgens art. 58 Politiewet dient het verlenen van bijstand aan bepaalde vereisten te voldoen (waarover hier niets was vastgesteld), terwijl van samenwerking slechts sprake kan zijn indien de KMar een eigen politietaak uitoefent (hetgeen hier niet het geval was).

Op 4 juli 2007 trad overigens ten aanzien van de KMar een wet in werking waarin de taken en bevoegdheden van de KMar zijn verruimd: zie onder 'Wet- en regelgeving'.

Opmerkelijk is Rb. Den Haag 2 april 2007, *NbSr* 2007, 203. Daarin wordt op 5 december 2005 door de officier een vordering tot een strafrechtelijk financieel onderzoek gedaan, op basis van het gegeven dat verdachte zich schuldig zou hebben gemaakt aan valsheid in geschrifte (bijstandsfraude) en overtreding van de Opiumwet. De rechter-commissaris verleent tot het onderzoek machtiging, maar volgens de rechtbank ten onrechte. De rechtbank constateert namelijk dat de gemeente Den Haag vijf maanden voor de aanvraag van het strafrechtelijk financieel onderzoek al met de bijstandsfraude en de omvang van de vordering bekend was en die had teruggevorderd. Daartoe was een executoriale titel afgegeven en een deurwaarder ingeschakeld. Voor wat betreft de vermeende overtreding van de Opiumwet: daarover werd einduitspraak gedaan op 12 november 2005. De officier blijkt – tijdens de zitting – niet bekend met die einduitspraak. Wel is duidelijk dat er ten aanzien van de verdachte geen nieuwe verdenking ter zake van overtreding van de Opiumwet is gerezen. De rechtbank constateert dat de rechter-commissaris

Als de politiek ons voldoende middelen
verschafft, hoeven we zijn telefoontje niet te
tappen; dan zetten we gewoon 24/7 een
arrestatieteam voor de deur van
zijn advocaat...

van deze omstandigheden op het moment van de vordering niet op de hoogte was; dat hij derhalve onjuist is voorgelicht en dat de zittingsrechter op grond van de rechtspraak van de Hoge Raad (vgl. HR 31 januari 2006, *NbSr* 2006, 78) bevoegd is de rechtmatigheid te beoordelen. De rechtbank concludeert daarop dat ten aanzien van het opiumdelict niet aan de wettelijke voorwaarden voor opening van een sfo werd voldaan en dat het openen van een sfo voor de bijstandsfraude in elk geval niet proportioneel was. Die onrechtmatigheid treft in dit geval ook de twee andere verdachten die in de aanvraag sfo worden genoemd, gelet op de verwevenheid met de feiten aanzien van de verdachte. Dat leidt tot bewijsuitsluiting en vrijspraak van de verdachte.

Een onrechtmatigheid wordt ook geconstateerd door de Rechtbank Amsterdam, op het moment dat deze rechtbank wordt geconfronteerd met een Amerikaanse 'pseudokoopactie' op Nederlands grondgebied. De rechtbank concludeert dat de handelwijze van de Amerikaanse autoriteiten niet in overeenstemming is geweest met het Nederlands strafproces-

recht, zodat sprake is van een ernstige schending van de beginselen van een behoorlijke procesorde. De rechtbank concludeert ook dat het Nederlandse OM niet van de handelwijze van de Amerikaanse autoriteiten op de hoogte was of kon zijn, zodat de geconstateerde schending niet aan het OM kan worden verweten. Toch volgt niet-ontvankelijkheid van het OM, omdat de rechtbank van oordeel is dat de grenzen van wat toelaatbaar is bij opsporing in het kader van rechtshulp overschreden zijn en dit de gehele strafrechtelijke procedure raakt, zoals die in Nederland wordt voorgestaan. Vervolging binnen dat systeem is naar het oordeel van de Rechtbank niet passend. Zie Rb. Amsterdam 27 april 2007, *NbSr* 2007, 234.

Zie voorts HR 14 november 2006, *NJ* 2007, 179, over de Kredietbank Luxemburg (KB-Lux)-documenten en de vraag of bewijsmateriaal dat door diefstal of verduistering is verkregen en vervolgens ter beschikking is gekomen van de Belgische autoriteiten, die een deel van het materiaal aan de Nederlandse autoriteiten hebben overgedragen, voor bewijs kan worden gebezigd. Het hof

concludeert dat dit kan en stelt in dat kader vast dat niet is gebleken dat overheidsdienaren op enigerlei wijze direct of indirect betrokken zouden zijn bij de diefstal of de verduistering van de documenten van de KB-Lux of op enige andere wijze frauduleus gedrag van ex-werknemers van KB-Lux hebben geïnitieerd of gefaciliteerd. Het oordeel van het hof dat de omstandigheid dat bewijsmateriaal dat door diefstal of verduistering, gepleegd door particulieren, is verkregen niet aan de weg staat aan het gebruik van dat materiaal in een strafzaak, getuigt wat de Hoge Raad betreft niet van een verkeerde rechtsopvatting. Zie ook de noot van Buruma bij dit arrest, die zich terecht afvraagt of we in Nederland inmiddels zo terughoudend zijn geworden in het afstraffen van vormverzuimen, dat er vergelijkenderwijs te weinig mee wordt gedaan en dat over de wijsheid van die terughoudendheid juist bij grensoverschrijdende zaken kan worden getwijfeld.

Interessant in dit kader is ook Van Vondel versus Nederland, EHRM 25 oktober 2007, *NJB* 2007, 2171. Van Vondel klaagt erover dat telefoongesprekken die hij met een derde voerde, door die derde werden opgenomen met door de rijksrecherche ter beschikking gestelde apparatuur, waarbij die derde in minstens één geval uitdrukkelijk werd geïnstrueerd over de van klager te verkrijgen informatie. Klager meent dat een en ander in strijd is met art. 8 EVRM. Het hof concludeert dat art. 8 EVRM inderdaad werd geschonden: in de gegeven omstandigheden hebben de autoriteiten een belangrijke bijdrage geleverd aan de tenuitvoerlegging van de operatie. Een andere conclusie zou erop neerkomen dat het de onderzoeksautoriteiten wordt toegestaan hun verdragsverantwoordelijkheden te ontwijken door de inzet van private agenten. De overheid heeft niet aangetoond dat de inbreuk gebaseerd of in overeenstemming was met enig wettelijk voorschrift of andere wegen. Nu het onderzoek waarbinnen de inbreuk zich voordeed een niet-strafvorderlijk onderzoek betrof, was de rijksrecherche niet bevoegd om strafvorderlijke onderzoeksbevoegdheden toe te passen. Klager heeft niet de minimale bescherming genoten die hem onder de *rule of*

law in een democratische samenleving toekomt.

Verschoningsrecht

In de zaak die centraal staat in HR 20 februari 2007, *NbSr* 2007, 123 wordt van klager op enig moment de uitlevering gevorderd van de in zijn huis aanwezige computers. Klager geeft daarbij te kennen dat zich in die computers bestanden bevinden die onder zijn geheimhoudingsplicht als (oud-)advocaat vallen. De computers worden daarop toch in beslag genomen. De voorzieningenrechter verklaart de inbeslagneming onrechtmatig, omdat de beslissing daartoe niet is genomen door een rechter-commissaris en evenmin overleg met de deken plaatsvond. Weliswaar is door de officier van justitie verzekerd dat de computers tot dat moment niet werden ingezien en is aangeboden om bij die inzage de deken aanwezig te hebben, maar de voorzieningenrechter oordeelt dat de procedureafspraken ter bescherming van het verschoningsrecht *vooraf* aan de inbeslagneming moeten worden gemaakt. De computers worden daarop teruggegeven en vervolgens direct opnieuw in beslag genomen. Dat beslag wordt door de rechtbank rechtmatig geoordeeld, waarna de Hoge Raad zich over dat oordeel dient te buigen. De Hoge Raad overweegt dat de opvatting dat niet de gehele computer in beslag mag worden genomen, maar dat een verschoningsgerechtigde (advocaat) in de gelegenheid moet worden gesteld om per bestand aan te geven of dit onder zijn verschoningsrecht valt, door de Hoge Raad niet wordt gedeeld. Wat de Hoge Raad betreft mag voor de waarheidsvinding onderzoek worden gedaan aan in beslag genomen voorwerpen teneinde gegevens ter beschikking te krijgen. In computers opgeslagen gegevens zijn daarvan niet uitgezonderd. Wel moet bij een dergelijk onderzoek het verschoningsrecht worden gerespecteerd. Dat betekent echter niet dat bij een dergelijk onderzoek behoudens toestemming van de verschoningsgerechtigde niet zou mogen worden gezocht naar gegevens die voorwerp van het strafbare feit uitmaken of tot het begaan ervan hebben gediend.

Het EHRM wees arrest over het doorzoe-

ken van digitale bestanden op een advocatenkantoor in het kader van een Oostenrijks strafrechtelijk onderzoek naar derden in *Wieser en Bicos Beteiligungen GmbH* d.d. 16 oktober 2007, *NJB* 2008, 10. Het EHRM herhaalt dat het doorzoeken en in beslag nemen van elektronische data in een advocatenkantoor een inbreuk vormt op art. 8 EVRM. Deze inbreuk voldeed voor wat betreft de elektronische bestanden niet aan de eisen van proportionaliteit, zo concludeert het EHRM. Bovendien bracht de wijze waarop het onderzoek werd uitgevoerd het risico met zich dat het beroepsgeheim van de advocaat zou worden geschonden (schending art. 8 EVRM).

Het verschoningsrecht van de notaris komt aan de orde in HR 15 mei 2007, *NbSr* 2007, 220/*NJ* 2007, 300/*NJB* 2007, 1256. Daarin herhaalt de Hoge Raad hetgeen inmiddels standaardjurisprudentie is, namelijk dat het verschoningsrecht in zoverre niet absoluut is dat zich zeer uitzonderlijke omstandigheden laten denken waarin het belang dat de waarheid

aan het licht komt – ook ten aanzien van datgene waarvan de wetenschap de notaris als zodanig is toevertrouwd – moet prevaleren boven het verschoningsrecht. Doorzoeking ter inbeslagneming bij een notaris zonder diens toestemming kan reeds plaatsvinden als het gaat om brieven en geschriften die voorwerp van het strafbare feit uitmaken of tot het begaan ervan hebben gediend. Evenmin is die toestemming in zeer uitzonderlijke gevallen nodig als de doorzoeking een verdere strekking heeft en is gericht op brieven en geschriften die kunnen dienen om de waarheid aan het licht te brengen. Wanneer van dergelijke omstandigheden sprake is, laat zich niet in zijn algemeenheid beantwoorden. Daarvoor gelden in elk geval zware motiveringseisen. De enkele omstandigheid dat de notaris als verdachte is aangemerkt is – zoals ook bij de advocaat – niet toereikend, maar wel de verdenking van een ernstig strafbaar feit zoals het vormen van een crimineel samenwerkingsverband van een notaris met bepaalde cliënten. Ook in dat geval mag de inbreuk

niet verder gaan dan strikt noodzakelijk is voor het aan het licht brengen van de waarheid, waarbij zorg moet worden betracht om te voorkomen dat de belangen van andere cliënten van de notaris onevenredig worden getroffen. Zie daartoe eerder HR 14 juni 2005, *NbSr* 2005, 253/*NJ* 2005, 353. De rechter die moet oordelen of zich zodanige omstandigheden voordoeden, mag niet volstaan met een marginale toetsing, maar moet zich daaromtrent aan de hand van de stukken en het onderzoek in raadkamer een eigen, zelfstandig oordeel daarover vormen.

Zie omtrent het verschoningsrecht van de notaris ook HR 30 oktober 2007, *NbSr* 2007, 421 (notariskantoor) en *NbSr* 2007, 422/*NJB* 2007, 2239 (notaris). Daar concludeert de Rechtbank Rotterdam dat de in beslag genomen voorwerpen gegevens bevatten die de notaris als zodanig zijn toevertrouwd en voorts dat die voorwerpen geen voorwerpen van het strafbare feit uitmaken of tot het begaan ervan dienden. De rechtbank oordeelt voorts dat het om voorwerpen gaat waarvan kennisneming essentieel is voor de voortgang van het onderzoek, op welke grond het belang van de waarheidsvinding zou moeten prevaleren. De Hoge Raad meent dat die gevolgtrekking niet gerechtvaardigd is: de enkele omstandigheid dat er een onderzoeksbelang is, is zonder nadere motivering niet voldoende om te kunnen aannemen dat dit belang moet prevaleren. Dat leidt echter niet tot cassatie. Dat komt doordat de stukken in beslag zijn genomen in de strafzaken tegen meerdere verdachten, onder wie de bij het klagende notaris-kantoor werkzame notaris, en de Hoge Raad bij beschikking van dezelfde dag het cassatieberoep van die notaris (verdacht van het vormen van een crimineel samenwerkingsverband met cliënten) ongegrond heeft verklaard. Dat betekent dat het beslag in stand blijft. En dat betekent weer dat een rechter die, indien het onderhavige cassatieberoep gegrond zou worden verklaard, tot geen ander oordeel kan komen dan dat de gegrondheid van het beklag niet tot teruggave kan leiden, omdat die stukken onder beslag zullen blijven.

Het verschoningsrecht staat ook centraal in Rb. Rotterdam 20 februari 2007, *NbSr* 2007, 145. Daar wordt een gesprek tussen de verdachte en zijn raadvrouw afgeluisterd waarin de verdachte een afspraak maakt om bij zijn raadvrouw langs te komen. Direct na dat bezoek wordt de verdachte door de politie aangehouden. De rechtbank oordeelt dat dit gesprek onder de reikwijdte van het verschoningsrecht valt en dat de officier terstond de vernietiging van de processen-verbaal of andere voorwerpen waarin of waarop het gesprek was weergegeven had dienen te bevelen. Nu de officier van justitie niet alleen dat naliert, maar bij de rechtmatigheidstoets geen openheid van zaken gaf en de verdediging derhalve de mogelijkheid onthield om zich over de wijze van aanhouding uit te laten, werd hij in de vervolging niet-ontvankelijk verklaard.

Die conclusie trok ook het Hof Den Haag in de uitspraak van 3 april 2007, *NbSr* 2007, 175 in een exact zelfde situatie (maar een andere advocaat).

In HR 2 oktober 2007, *NbSr* 2007, 389/*NJB* 2007, 2043 werd een verdachte (van de invoer van (bolletjes) cocaïne) afgeluisterd die met een arts telefoneerde. Tijdens zijn verhoor door de politie wordt hij met de weergave van dat telefoongesprek geconfronteerd. Hij verklaart daarop dat hij voor een ander het ziekenhuis belde omdat deze nog bolletjes cocaïne in zijn lichaam had, die er niet uit wilden komen. Het hof gebruikt die verklaring voor bewijs en leidt daaruit blijkens de bewijsoverwegingen – in samenhang met ander bewijs – af dat het de verdachte zelf was die problemen ondervond met de in zijn lichaam bevindende bolletjes cocaïne. De Hoge Raad wijst in cassatie op art. 126aa (oud) lid 2 Sv, art. 218 Sv, art. 4 van het Besluit bewaren en vernietigen niet-gevoegde stukken en de memorie van toelichting bij art. 126aa lid 1 Sv. Daarin wordt onder meer opgemerkt dat mededelingen gedaan door of aan een persoon die zich ex art. 218 Sv zou kunnen verschonen indien hem als getuige naar de inhoud van die mededeling zou worden gevraagd, in beginsel niet bij de processtukken worden gevoegd, omdat de ratio van het

verschoningsrecht anders illusoir zou worden. Daaruit vloeit voort dat de in art. 126aa lid 2 Sv genoemde gegevens niet in het strafproces kunnen worden gebruikt. Het hof had het desbetreffende bewijsmiddel, voor zover daarin wordt gerelateerd dat de verdachte is geconfronteerd met de weergave van het gesprek tussen hem en de arts en zijn reactie daarop, derhalve niet voor bewijs mogen bezigen.

Verzoekschriften ex art. 89 Sv en 591a Sv

Discussie is er over de vraag hoeveel dagen er op de voet van art. 89 Sv voor vergoeding in aanmerking komen indien de verdachte tijdens de invezekeringstelling in vrijheid wordt gesteld en derhalve geen voorlopige hechtenis volgt. In art. 27 lid 2 Sr is opgenomen dat bij de berekening van de in mindering te brengen dagen (ex art. 27 lid 1 Sr) de eerste dag van de invezekeringstelling als volle dag geldt, terwijl de dag waarop zij eindigt niet wordt meegerekend. Die bepaling is voor sommige rechters kennelijk aanleiding om te concluderen dat die laatste dag dus ook niet meetelt bij de berekening van de schadevergoeding op de voet van art. 89 Sv. Zie onder andere Rb. Breda 29 augustus 2007, *NbSr* 2007, 466. Ten onrechte, aldus Anker in *NbSr* 2007, p. 1175-1176, die er op wijst dat er ook rechters zijn die (terecht) royaler zijn, waaronder Rechtbank Zwolle-Lelystad 11 september 2007, *NbSr* 2007, 406. Zie ook Rb. Amsterdam 30 maart 2007, *NbSr* 2007, 267 en Rb. Amsterdam 10 april 2007, *NbSr* 2007, 269.

Wet- en regelgeving

Op 1 januari 2007 traden in werking de wijzigingen die het gebruik van videoconferentie in het strafrecht mogelijk maken (*Stb.* 2006, 609/388, Kamerstukken 29 828). De nadere regelgeving is vervat in het gewijzigde Besluit video-

conferentie, dat eveneens op 1 januari 2007 in werking trad (*Stb.* 2006, 610/275). Zie daartoe ook de Kroniek 2006 en *NbSr* 2006, p.1297-1303. Zie voorts Viola versus Italië, EHRM 5 oktober 2006, *NJB* 2007, 73.

Eveneens op 1 januari 2007 trad in werking de Wet elektronische aangiften en processen-verbaal en het daarbij behorende proces-verbaal (*Stb.* 2006, 727-728/*Stb.* 2005, 470, Kamerstukken 29 438). Op basis van deze wet kan voor een groot aantal strafbare feiten elektronisch aangifte worden gedaan. Deze aangifte en het elektronisch opgemaakte proces-verbaal hebben dezelfde status als een 'gewoon' proces-verbaal, mits aan een aantal vereisten is voldaan, meer in het bijzonder met betrekking tot de identificeerbaarheid van de aangever. Een aantal strafbare feiten is uitgezonderd. Daaronder vallen onder meer klachtdelicten.

Op 1 februari 2007 trad in werking de Wet opsporing en vervolging terroristische misdrijven en het daarbij behorende Besluit (*Stb.* 2006, 730-731/580, Kamerstukken 30 164). Voornoemde wet voorziet in een verruiming van de mogelijkheden om in een verkennend onderzoek informatie te verzamelen en om personen te fouilleren buiten een concrete verdenking, een verruiming van de toepassingsmogelijkheden van bijzondere opsporingsbevoegdheden, in het mogelijk maken van bewaring bij verdenking van een terroristisch misdrijf, tot uitstel van volledige inzage in de processtukken en de introductie van bevoegdheden inzake het controleren van vervoermiddelen en het onderzoeken van voorwerpen. Het bij de wet horende Besluit voorziet in nadere voorschriften met betrekking tot de toepassing van bijzondere opsporingsbevoegdheden. Volgens het besluit is de toepassing daarvan mogelijk in het geval van aanwijzingen van een terroristisch misdrijf. Zie daartoe ook *NbSr* 2007, p. 18-26.

Op 1 maart 2007 trad gedeeltelijk in werking de Wet stroomlijnen hoger beroep (*Stb.* 2007, 70/*Stb.* 2006, 470, Kamerstukken 30 320). Kern van deze wet is het voortbouwend appèl. Daarnaast is het rechtsmiddel van verzet geschrapt, zoals ook de eenparigheidsregels in hoger beroep. Op 1 juli 2007 trad het resterende gedeelte van de wet in werking, te weten het beperkte verlofstelsel en een bepaling over het instellen van hoger beroep door een brief te richten aan de griffie. Zie *NbSr* 2007, p. 333-338. Zie omtrent de Wet stroomlijnen hoger beroep ook *NJB* 2007, p. 1584 e.v.

De gewijzigde Ambtsinstructie politie, Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar trad in werking op 23 mei 2007 (met uitzondering van een aantal onderdelen) (*Stb.* 2007, 174).

Op 1 juni 2007 trad in werking de Wet op de bijzondere opsporingsdiensten (*Stb.* 2007, 172/*Stb.* 2006, 285, Kamerstukken 30 182). Daarbij werd het aantal bijzondere opsporingsdiensten teruggebracht naar vier, te weten de Belastingdienst/FIOD-ECD (ministerie van Financiën), de VROM Inlichtingen- en Inspectiedienst (ministerie van VROM), de AID (ministerie van Landbouw) en de SIOD (ministerie van SZW). Deze vier diensten hangen onder het functioneel parket, dat gezag over en toezicht op deze diensten uitoefent voor zover het gaat om opsporingsactiviteiten verricht door bijzondere opsporingsambtenaren.

Op 4 juli 2007 trad in werking de wijziging van de Politiewet en het Wetboek van Strafvordering in verband met de taken en bevoegdheden van de KMar (*Stb.* 2007, 230, Kamerstukken 30 557). De algemene opsporingsbevoegdheid van de KMar wordt daardoor niet langer beperkt tot bepaalde gebieden, personen of strafbare feiten.

Op 1 december 2007 trad in werking de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging strafrechtelijke sancties, welke wet strekt tot implementatie van het kaderbesluit 2005/214/JBZ van de Europese Unie d.d. 24 februari 2005 (*Stb.* 2007, 432/354, Kamerstukken 30 699). De bedoeling van het besluit is om de samenwerking van de lidstaten met betrekking tot de tenuitvoerlegging van geldelijke sancties te versnellen en te vereenvoudigen. Ook het bijhorende uitvoeringsbesluit is op 1 december 2007 van kracht geworden. Zie *NbSr* 2007, p. 1255-1258.

Op 1 januari 2008 trad in werking de Wet tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht inzake de vervroegde invrijheidstelling in een voorwaardelijke invrijheidstelling (*Stb.* 2007, 500/523, Kamerstukken 30 513). De wet heeft tot gevolg dat gedetineerden vanaf genoemde datum alleen nog onder voorwaarden vervroegd vrij kunnen komen. Indien deze voorwaarden worden geschonden, dient de gedetineerde alsnog het restant van zijn straf uit te zitten. Zie daarover ook *NJB* 2008, p. 128.

Op 1 januari 2008 trad in werking de Wet politiegegevens die de Wet politieregisters vervangt. In de Wet politiegegevens wordt nader geregeld voor welke doeleinden de politie persoonsgegevens mag verwerken en welke termijnen voor het bewaren van die gegevens van toepassing zijn. Ook zijn in de wet regels omtrent de verstrekking van politiegegevens aan derden opgenomen (*Stb.* 2007, 300/549, Kamerstukken 30 327). Zie ook *NbSr* 2008, p. 17 e.v.

Voorts traden op 1 januari 2008 in werking een wijziging van het Besluit DNA-onderzoek in strafzaken en het Besluit tot wijziging van de opsomming van gewelds- en zedenmisdrijven waarop de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden van toepassing is. Zie respectievelijk *NbSr* 2008, p. 19 en p. 23.